

La Plana

espai de pensament i cooperació

Núm. 01/abril 2015

Els potencials emergents

Revista trimestral on-line publicada
per la Fundació La Plana.

Coordinació
Santi Vancells Gascons

Disseny i maquetació
Miriam Soms

Col·laboradors
Membres del grup de treball Jornades
“La Plana”: Imma Vives, Albert Barbé, Montse
Vives, Concha García, Xènia Blaya, Lourdes
Teruel i Luis Otavio Pimentel.

La Plana espai de pensament i cooperació és una
publicació trimestral oberta a la veu i a l'opinió
de tothom que hi vulgui participar, en base a les
directrius que fan referència al pensament i a la
cooperació.

Pròxim número juliol de 2015
El tema genèric serà Pensament, Cultura i Oci:
“25 anys de jornades d'estiu a La Plana”.

Recepció d'articles
info@medicinainteligente.es
Contacte Fundació La Plana
info@fundaciolaplana.org

04 Editorial

07 Brots d'esperança (1)

Albert Barbé

**08 La palabra emocionada
en Biodanza: la expresión
emergente de un nuevo
paradigma**

Alba Álvarez
Paula Scherre

10 Energías renovables: La fe

Carmen López Sanmartin

**13 De la medicina reparadora
a la medicina redemptora**

Santi Vancells Gascons

Editorial

I Les cigales i les formigues

Què passa quan es canvien les regles de joc a la meitat de la partida? La resposta és simple: guanyen sempre els mateixos.

L'entrada en vigor, el novembre de 1993, del Tractat de Maastricht, va fer una cosa semblant, va canviar les regles del joc i Europa va liberalitzar les seves fronteres, en base a la lliure circulació de persones i a una moneda única. Els països ventafocs del sud van ser convidats a la festa, amb la condició que se'n anessin a dormir a les dotze en punt. Ho van fer, no per convicció, sinó per obligació, però van continuar aixecant-se tard. L'hedonisme de la seva indolència, la filosofia del "dolce far niente" i la metafísica del: "que inventin ells", no va complaure a les obstinades formigues alemanyes, amants monolítiques de models impositius. L'hivern va agafar a la cigala, com si no, desprevinuda. No va poder tornar els grans prestats i de res li va servir la defensa de les bones estones passades, en les platges mediterrànies. La cigala va incomplir l'acord i s'ho va gastar tot en festes i en trens i en cotxes alemanys. Si el que estava en joc hagués estat la justícia hi hauria hagut una solució, però del que en realitat es parlava era d'una qüestió irresoluble: l'honor. Es qüestionava el model de les formigues i això era intolerable.

El poder té la virtut d'adequar les lleis als seus interessos. Del govern de la llei es passa fàcilment a la llei del govern. En nom del bé comú tot és possible. Però aquest bé comú és una entelèquia, un eufemisme del qual se serveix el poder dominant per mantenir el seu "estatu quo". El comportament mafiós en té prou amb una insinuació. No li cal res més.

II No és país per a vells

El poder es vesteix de Prada i s'autoafirma dient que el nostre no és país per a vells, perquè si ho fos no estarien sempre els mateixos manant, robant, desfent i governant. Javier Barden, el "Antoni Chigurh" de la pel·lícula, combina la violència amb els discursos filosòfics. La seva missió és tornar al poder el que un ciutadà anònim li ha robat: un camió ple d'heroïna i dos milions de dòlars. Barden utilitza una pistola especial per al bestiar amb un silenciador per aniquilar a qualsevol que s'hi oposi en el seu camí. Mata somrient, amb una pulcritud eficaç. Però el que el distingeix és la persistent capacitat de simplificar la realitat; de manera que la realitat no és el que passa sinó el que ell explica. Els germans Coen ens regalen un cistell de belles pomes metafòriques, a punt per ser mossegades.

Els pobres del sud. Les cigales festives i ingènues, sotmeses a l'imperi de les regles, s'avenen a seguir jugant, ja no els queda molt per perdre. Però quan demanen negociar es troben amb una única resposta: la llei, en el seu cas, s'ha fet per complir-se.

Si la democràcia no és capaç de donar respostes a les peticions de les minories, el model de convivència social està greument malalt, si no és que està mort.

Walter Benjamin afirma que la justícia és un estat del món, del dret la separa un abisme. Què fer, quan el que regeix el món no és la justícia sinó el dret? Com afrontar la violència de dret, que és la violència exercida per l'estat?

III La integració dels oposats

Pertanyo a una generació que ha passat d'escoltar la ràdio a Internet. He viscut moments socials esplendorosos i sé que generalment el que descrivim és tan sols la punta de l'iceberg. La dicotomia excloent forma part de la nostra cultura: tot o res, blanc o negre, bo o dolent. Em resultaria fàcil deixar-me portar i pontificar des del fals paternalisme que em dóna l'edat: "els he de deixar als meus fills un món millor". Podria respondre perfectament a cadascuna de les preguntes que formulo i impressionar a la concurrència amb el joc de mans, consistent en saber-se prèviament el truc de totes respostes. Però no ho faré i deixaré que siguin ells qui les contestin, perquè prefereixo pensar en: "deixar al món uns fills millors". No perquè sigui un gran pare, sinó per complir l'únic que puc fer: deixar que decideixin i acceptar les seves respostes.

Aquest és el repte que ens pertoca: la construcció d'una realitat intel·ligent. La superació dels pensaments precuinats, la desconstrucció d'arquetips immobilistes, la permeabilització de les membranes, la renúncia a l'imperialisme de la moda, l'obertura de les fronteres de la cooperació, l'amor a la dificultat.

No m'imagino el cor discutint per una sístole o per una diàstole. No penso que una sigui més important que l'altra. És en el moviment valvular que integra els oposats on es construeix la realitat. Per aconseguir-ho només hem de fer alguna cosa que sembla impossible: Parlar.

Parlar, perquè com diu el refrany: "parlant s'entén la gent" o m'equivoco i és: "pensant s'entén la gent". Hauré de consultar a un expert que em digui quin dels dos pensaments és l'encertat.

Mentrestant, en el relleu de la vida, cedeixo el testimoni al corredor que em precedeix. En l'objecte que passa de mà a mà hi ha el reconeixement d'un fracàs. El fracàs d'una generació que tenint-ho tot a favor ho ha fet tot malbé. Avui ens mirem en el mirall de l'educació, de la salut, de la vellesa i ens horroritzem. Sota l'eufemisme de "l'estat del benestar" hem creat la societat del subsidi. Tot està comprat, tot està tafanejat. No hi ha gairebé cap esdeveniment que no visqui de la subvenció. Hem rendit la nostra primogenitura per un plat de lleties. No tinc cap autoritat per articular un discurs moral que digui el que cal fer. Lliuro el dolor de la meva experiència com lliura un guerrer la seva espasa, conscient de la derrota, disposat a apartar-se i a deixar pas al nou, a l'esdevenidor, al jove. S'equivocaran, sí; no més del que ens equivoquem nosaltres.

La idealització del vell és una estratègia que ens protegeix del dolor del què no ha estat il·luminat amb la veu del verb. Salvada aquesta última frontera ens retrobem en la atemporalitat de la veritat, de la intel·ligència i de l'amor. Un lloc on l'edat no compta. És aquí on creixen els potencials emergents.

Brots d'esperança (1)

Albert Barbé

Hi ha un moment a qualsevol vida, també la dels pobles i la de les cultures, que hom dóna el primer pas d'un itinerari incert, perquè deixa enrere la casa dels pares, i encara no té llar. Atès que no és cert, més enllà de la petita conversa, que hem de ser maltractats per a donar l'esquena a allò conegut; ja que també calcem l'anhel, havent estat embolcats amb cotó fluix, no podríem afirmar que estem davant d'una qüestió contextual. Es tracta de quelcom estructural, és a dir, del caràcter humà.

Aquest tret constitutiu de la naturalesa humana és l'esperança, una mena de temeritat assenyada -perquè brolla de la voluntat de ser-. I, donat que una capacitat només es forja amb la seva necessitat comuna, l'esperança brama exercir d'ella i justificar el seu valor en moments severos de desconfiança, estancament, alienació, resignació i covardia.

Aquest és doncs un molt bon moment històric per exhumar esperança, car desconfiem d'estimar, ens paralitza l'amenaça de perdre, no som autors de la nostra vida, estem renunciant a la nostra responsabilitat i incomprendiblement no ens atensem a la felicitat.

Fixem-nos però en tots els petits brots d'esperança que hi ha al voltant nostre, a prop i lluny. Apropem-nos a tots aquells que, com l'infant que protesta a la trona fins aconseguir menjar sol, tot deixant rastres del seu debut, ja no esperen que engrunes d'amor i treball els hi siguin llençades per les mateixes mans enguantades de sempre.

I cerquem dins nostre l'anhel, el de sempre. I desarrelem-nos, i fem un pas per encertar. Sortim i deixem enrere la cuneta del miratge del benestar i, senzillament, caminem.

Santornem-hi.

La palabra emocionada en Biodanza: la expresión emergente de un nuevo paradigma

Alba Álvarez y Paula Scherre

El pensamiento cartesiano y el paradigma positivista de la ciencia moderna, tan importantes en el desarrollo de la humanidad, han limitado a su vez, al hombre a pensarse de una manera disociada – en la división de mente y cuerpo – y aislada de la naturaleza y la Vida (Toro, 2009). Esto implica un modo de vivirnos en donde la razón prevalece por encima de las demás dimensiones humanas, y se establece como único camino fiable y correcto para la construcción de la verdad, y conlleva un alejarnos de las relaciones y la toma de decisiones basadas en la afectividad.

La Biodanza (Toro, 2009), a través de las vivencias integradoras, nos invita a la búsqueda de la unión de estas dimensiones, al reaprendizaje de nuestro potencial genético, al fortalecimiento de nuestra identidad humana y universal y a la revinculación afectiva con nosotros mismos, con los demás y con el Todo. Las vivencias son inducidas a través de ejercicios y músicas específicas. En cada persona acontecen de manera diferente, favoreciendo un “aumento en el nivel de salud y vitalidad” (Toro, 2009: 31), y promoviendo la integración del organismo, que se traduce en un “profundo sentido de la armonía” (Toro, 1991: 14) “bienestar corporal, dulzura y plenitud” (Toro, 1991: 82).

El pensamiento biocéntrico nos invita a un paradigma de integración, en el que entendemos como generadoras de conocimiento nuestra abertura a los sentidos y la experiencia vivida (vivencia) y reconocemos el lenguaje como creador de la realidad y de nuestras experiencias. **Mente y emoción nos constituyen en una interrelación constante, que es el flujo de la vida, del Ser. Biodanza, la danza de la vida, nos invita a danzar la integración, aquello que ya somos.**

Desde nuestra experiencia, la vivencia promueve el proceso de construcción de un lenguaje corporizado en donde nace la palabra emocionada que involucra el mismo movimiento de integración. La palabra emocionada, nace desde la vivencia, desde el Aquí y Ahora. Es una palabra que emerge sin censura, en donde no controlo la forma, no hay correcto o incorrecto, ni una mejor ni peor manera de decir las cosas. Es un fluir verbal, más abierto, íntimo, acerca de mí, metafórico, poético, de sentidos, que surge desde de la corporeidad. Así pues, entendemos la palabra emocionada, como un potencial humano emergente que puede desarrollarse después de una vivencia, o puede ser una vivencia en sí.

La palabra emocionada es mi expresión de una verdad profunda, desde la esencia, de un saber antiguo, un encontrarme. **Con la palabra emocionada dejo de esconderme detrás del discurso y de esas ideas construidas del Otro y de mi mismo.** La palabra llega sin ruido, tiene cuerpo, es un movimiento del alma.

Es como una escucha activa de las distintas células y de los distintos sentidos, y todo ello se transforma en un código. Desde la vivencia, **yo traigo mi singularidad en la palabra.** Desde la vivencia, yo soy palabra y cada una de mis células tienen voz. Desde la vivencia, **la Vida se expresa.** De hecho, en este proceso de escucha de nuestras células podemos dar expresión al inconciente vital que Rolando Toro propone.

A través del lenguaje corporizado tengo la experiencia de una expresión integrada mente-cuerpo. Es como un revelar mi intimidad, mi Ser. Desde esta palabra **yo me responsabilizo. Yo me involucro y genero en mí una abertura de escucha diferente.** La palabra emocionada como movimiento integrador de la mente-emoción-acción, me permite la abertura a un nuevo dialogo con el Otro. La palabra como un camino de encuentro con el mundo.

Y con ello, nos sumamos al cuestionamiento de Larrosa (2006) de esa palabra estéril, sin vida, neutral, sin la presencia de un Yo que siente y piensa en los medios científicos y educativos. Nosotras percibimos la palabra emocional como una oportunidad para desarrollar otro tipo de lenguaje que nos permite “vivir en el mundo para experimentar el mundo y desarrollar con otros la dirección (y el sin sentido) de lo que nos pasa “(Larrosa 2006: 51a). Y con ello, **apostamos por un lenguaje corporizado que nos permite compartir nuestras complejidades, dudas, aprendizajes, descubrimientos, tanto en la vida diaria como en las áreas educativas y científicas.**

Referencias

LARROSA, Jorge. (2006). Una lengua para la conversación. In: MAASCHELEIN, Jan; SIMONS, Marten. Mensajes e-ducativos desde terra de nadie. Barcelona: Laertes, 2006.

TORO, Rolando. (2009) Biodanza. Santiago del Chile: Editorial Cuarto Propio, 2009.

TORO, Rolando. (1991) Teoria da Biodança – coletânea de textos: tomo I e II. Traducción Feliciano Flores. Fortaleza: Associação Latinoamericana de Biodança. Disponible en: <<http://www.pensamentobiocentrico.com.br/content/bv/2014/tomos1e2debiodanza.pdf>>. Acceso el: 12 de enero de 2015.

Energías renovables: La fe

Carmen López Sanmartín

Son las 8 de la tarde del 17 de abril, acabo de “colocar” a mis 2 hijos de 10 años. Llevo toda la tarde pensando cómo lo voy a hacer, por fin me puedo poner. Antes hago una llamada a un amigo.

—Tengo que escribir el artículo para la revista y enviarlo esta noche. —le digo, y no sé si reír o llorar.— ¡Hostia, que no llego...!

—Eso es una machada...—me responde—

¿Cómo vas a hacer nada en lo que te queda de día?

¡Uyyyy, lo que me ha dicho!—pienso—Por mis “d’allò...i” que algo envío.

Repaso el mail del 14 de marzo. Leerlo vosotros también:

Carmen, bon dissabte.

La Plana durante treinta años ha trabajado en proyectos de cooperación y cultura. Ahora intentamos darle un nuevo impulso “.....”. Entre los nuevos planes figura impulsar una publicación trimestral que dé voz y palabra al “pensamiento y a la cooperación”.

Pensamos y cooperamos; pensamos y actuamos.

Todo lo nuevo necesita para crecer ser querido y ser amado. Por ello buscamos alianzas, complicidades, a la vez que ofrecemos la oportunidad de estar. Con ello realizamos y damos forma a lo que decimos: pensar y cooperar.

Es en este sentido que he pensado en ti.... (¡ AY, MI MADRE...”)... Porque buscamos algo nuevo y distinto.....(¿DISTINTO? ...SUPONGO QUE ES UNA MANERA MUY ELEGANTE DE CALIFICAR A CUALQUIERA)... Buscamos abrírnos y renovarnos. El tema elegido es a la vez muy genérico y sugerente: “los potenciales emergentes”. Me parece que no hay mucho que añadir. (DE ACUERDO, SI TU LO DICES..., PERO YO HE AGUANTADO UN “¿LO CUALO?” ES QUE A VECES LO ESCUCHO Y UNA, QUE ES DE CIENCIAS PURAS, PIENSA QUE ESCUCHA AL ORÁCULO) Un espacio amplio para que cada uno se imagine, sin condiciones lo que esto le sugiere.

Trabajamos en y con lo nuevo. En el mes de junio habrá un encuentro de jóvenes para debatir sus realidades. Ellos son los grandes potenciales emergentes. Lo que debe surgir de una sociedad que necesita aire nuevo, cambio, renovación regeneración.

Buscamos ser coherentes y superar los condicionantes que nos llevan a caer en el error de repetirnos y perpetuarnos en una falsa y eterna juventud, que nos lleva a que seamos siempre nosotros –los mayores– los que les digamos a los jóvenes lo que está bien y lo que está mal.

Por ello he pensado que a ti te gustaría participar en la construcción de este espacio que está por hacer. Sin condiciones (MENOS MAL...), sin orientaciones (ESTO YA ES MÁS “CHUNGO”). Crear. Crear un paisaje, un camino, un bosque, un lago, una montaña que le de contenido. Algo agradable; algo interesante; algo hermoso.

No busco a la médico, busco a la persona que tiene algo que decir, para que lo diga, de la manera que más le guste. (SI ESTO FUERA UN WHATSAPP, AQUÍ IRÍA UNA CARA DE “EMPANAO”, IGUAL A LA MIA CUANDO LEI ESTO)

Por ello he pensado en ti, porque sé que te atraen los retos y porqué tú también eres un potencial emergente que necesita llevar lo que tiene en la cabeza a los pies: escribir!

Ya ves, intento darle un cierto sentido a la ilusión, buscando apoyos, para no caminar solos.

Un abrazo.

Santi.

(Me resisto a darte ninguna indicación más sobre los potenciales emergentes... (¡APAÑADOS ESTAMOS...!) Prefiero estimular nuestra vena creativa. Artesanos que construimos piezas con las manos)

¡Que bonito escribe mi colega, y como me lía, el muy truhan...! Ese mismo día le respondo:

No sé si voy bien. Pero a bote pronto lo primero que me ha venido a la cabeza cuando he leído tu mail es una idea. Intentar responderme a una pregunta: ¿xp una médico y madre de vocación con casi 47 años quiere escribir? ¿Xp cuando ya estas a más de la mitad de tu camino (y eres perfectamente consciente de esto) te escuchas y luchas (todo tiene un precio, algunos muy elevados) por levantar una 2ª vocación? Si esto se lo puede plantear una “yaya” ¿que no pueden y deben hacer los jóvenes? Las ideas por hermosas y brillantes que sean, tanto si el que las “pare” es o no talentoso y/o capaz (por mucho “potencial” que haya....) se ha de materializar. Y eso cuesta “sangre, sudor y lágrimas”. Muchos hablaran de la imaginación, de la capacidad de mirar diferente... Yo hablaría del ESFUERZO, de algo imprescindible para que se materialice un potencial emergente DEL AGUANTE y de la FE.

Lo que no sé es si me saldría...

Carmen

Pocas horas después me responde:

Carmen, es magnífico. Me parece una gran idea. Cuento contigo. Tenemos hasta el día 15 de abril, para entregar el original. Vamos a construir algo hermoso. Gracias.

17 de abril, hoy es 17 de abril. ¿17? ¡NOOOO! Es diez y siete. —parece que me gritan mis profes de novela— ¡Números no, usa letras!

¡Suerte que me han advertido!

El correo es del catorce de marzo...y yo sin una línea escrita para el artículo...miro mi respuesta... ¡Sí, mejor reír...!

Durante este mes largo, Santi, me ha ido preguntando: Com ho tenim allò?

Creo que le dije que estaba pensando utilizar un par de fábulas: la de la zorra y las uvas; y la de la liebre y la tortuga. ¿Las conocéis? Si no, os las recomiendo, buscarlas (google, youtube...ya sabéis) Creo que una de las cosas por las que no me he puesto hasta ahora es porque todo lo que me venía a la cabeza me quedaba rollo Bucay and company; no me apetecía nada.

La semana pasada, supongo que ya muy apurado, me volvió a apretar suavemente, como hace él. Y le dije la verdad, que tenía que entregar un “capí” nuevo, el día diez y seis, y que no había hecho nada.

—Va, dona, va! Si ja ho tens tot al cap, això només has de passar-ho al paper. Amb un parell d'horettes...

—¡Como si fuera tan fácil! Creo que tengo algo “del que”, pero nada del “como”.—le respondí.

—Entonces no eres escritora. —me intentaba picar, un tanto molesto (y con toda la razón).

—Ya sabes que no, solo aprendiz. Pero algo haré.

Me parece que no quedó muy tranquilo, se fue moviendo la cabeza de un lado al otro.

Esfuerzo, aguante y FE ¡Si señor, eso, es lo que pienso! Toneladas de esto es lo que todos los “potenciales emergentes” necesitamos... Y potencial emergente lo es cada uno de nosotros, sin excepción. Independientemente de la etapa de la vida en la que nos encontremos (niños, jóvenes, o viejos; da igual) o del estado en el que nos hallemos (felices o tristes, libres o con cargas...) No hay excusas. Creo que, en realidad, todos lo intuimos. No tengo ni idea de cómo, pero sabemos que cada persona tiene algo que es milagrosamente único, absolutamente particular y precioso que ha de librar a la vida fuera de él. Como me piden opinión es lo que doy. Mi opinión es que eso que hemos de dar coincide con nuestros “quiero”. Evidentemente que no me refiero a “los quiero una moto”, si no a los “quiero” profundos. A esos que a veces nos cuesta tanto sentirnos. A aquellos en el que el proceso es en si, tan o mas importante, que el resultado. Por daros un ejemplo, en mi caso es un “quiero escribir” Me encantaría, evidentemente, tener el éxito que tuvo J. K Rowling..., pero lo que de verdad quiero es escribir. Es muy difícil conseguir que se publique una novela, aún más que se venda... Pero lo que quiero es hacerlo. No me preocupa, si no que me ocupa (y llena) mucho mas, el porque y el que quiero explicar que ninguna otra cosa. Sé que mi feliz “mal vivir”, cuando escribo, lo que me cuesta; es sano para mi y mi gente. Es lo que siento que toca. Es más que probable que nunca llegue a publicar nada; pero el que mis hijos me vean terca y apasionadamente entregada a lo que quiero, aún pagándolo ellos también (mi nuevo amor les ha robado horas) creo que es el mejor ejemplo y regalo que les puedo dar. ¡Ya estoy dando! siendo sincera y honesta. Si sinceramente quieres algo, hazlo. Del pensamiento a la ACCIÓN.

Cuidado con los “quiero” amordazados, con los que se quedan en solo “quiero”. Si no tocan tierra, si no cobran vida; los “quiero” se pudren y corrompen a sus propietarios. Ya os habéis dado cuenta ¿no? Hagámonos un favor a nosotros mismos y a todos los demás, permitamos que nuestros “quiero” SEAN.

Esfuerzo, aguante y FE, son imprescindibles para que los “quiero” sean; pero hoy, a la carrera, como siempre; me he dado cuenta que hay algo más que ayuda enormemente. Buscaros como mínimo un cómplice que sepa y ame vuestros “quiero”, que os escuche y anime pero dejar que también haga. Permitirle que os azuce si es necesario. Y adoptar este papel con todo aquel que podáis. Cooperar ¿veis otra opción?

Santi hoy, como en otras muchas ocasiones, ha sido mi cómplice. Y si,.. ¡Me ha apretado! Gracias por hacerlo. Sigue haciéndolo, por favor, cuanto mas despistada esté, más.

Ya hace rato que es diez y ocho de abril de dos mil quince, estoy cansada. Mañana cuando relea lo que acabo de escribir y que mando ya mismo, tal cual, tal com raja! además estaré abochornada. Pero ¿sabéis qué? ESTÁ HECHO y hace unas horas solo era un Word vacío. No había nada.

De la medicina reparadora a la medicina redemptora

Santi Vancells Gascons

Curar és l'art de reintegrar les parts en el seu tot. Aquesta reintegració pressuposa una regeneració. El (re) naixement del que és nou i el (re) naixement en el nou. En l'art de guarir, com en qualsevol art, hi ha una transmissió. La connexió intrínseca de l'ànima de l'artesà, del creador, amb la de l'objecte creat. En el cas de la medicina, amb l'ànima de la persona malalta. La curació és un diàleg entre dues ànimes. Per això curar no és fàcil.

L'energia que es mobilitza és enorme i fer-ho no està a l'abast de qualsevol, perquè les energies que es generen pertanyen a una esfera en la qual les tecnologies no tenen res a dir, ni per descomptat cap paper a jugar. Aquesta energia, manifestada en forma d'afectivitat, de calidesa i d'amor, com a acte de lliurament i de valor, no és un element que es pugui adquirir només amb una formació reglada. Fa falta alguna cosa més, un plus de predisposició personal que permeti a l'individu manifestar-se en la intel·ligència de la dificultat, en la contradicció, en l'abandonament de falses seguretats infal·libles, de principis inamovibles o de veritats que només consideren el que sabem i desmereixen tot el que ignorem.

Curar és un art. Una cosa impredecible i irreproducible mecànicament. La màxima que afirma: "sí fem això, passarà allò" és una falsedat sustentada per una medicina que basa en gran part la seva actuació en l'administració de fàrmacs. "Si donem això, es produeix allò".

De la medicina curativa es va passar a la medicina reparadora. No es curava només es reparava, en el sentit de retornar a l'individu al seu estat, sense capacitat per recuperar l'essència. La reparació és un arranjamant; tornar a la disposició anterior, recuperar un ordre previ, preestablert. La curació és la superació d'un estat per evolucionar cap a alguna cosa diferent, una cosa nova, una cosa millor.

La medicina reparadora de caràcter mecanicista ha fet un pas més; una mena de triple salt mortal, en el qual ha fagocitat l'espai que ocupava la religió i s'ha atorgat la potestat de redimir.

La redempció té el sentit de lliurar, de rescatar una persona del mal. La medicina expèn diagnòstics que no només tendeixen a explicar l'individu, sinó que a més el disculpen: el lliuren de la seva responsabilitat i per tant de la seva culpa i de la seva obligació. Aquesta nova medicina "salva l'individu" sense que ell hagi de fer res. La seva pretensió és anul·lar el dolor i el sofriment i per tant estalviar-li la dificultat; amb això impedeix que creixi, que es desenvolupi i que arribi a assolir la seva autonomia. La medicina redemptora l'eximeix de la seva responsabilitat i fent-ho l'invalida i l'incapacita. Per tal de protegir-lo li retira el seu poder.

L'estat del benestar considera qualsevol acte impropï de l'home, una malaltia. El modisme d'una medicina promotora d'una irrealitat social que vol anul·lar la presència del mal i que en base a explicacions medico-científiques, en les que a cada anomalia li correspon una síndrome, elimina la llibertat de decisió de l'individu i per tant menyscaba la seva salut. Perquè estar sa és ser íntegre: reintegrar els estats -els bons i els dolents- en el ser, en aquest cas en l'ésser humà. Estar sa no és ser salvat per un salvador extern, sinó per la lliure decisió d'un mateix.

La medicina redemptora nega la imperfecció i explica el mal i la malaltia amb arguments tècnics, dissenyant una perfecció inexistente que ens allunya de la nostra realitat humana: fal·lible, feble, errònia, contradictòria. Li nega al ser la possibilitat de redimir-se, li nega la curació.

En aquesta cadena d'errors, que és la naturalesa humana, tot ha de ser explicat, entès, demostrat i per descomptat disculpat. En nom d'una seguretat absurda i malentesa li retirem a les portes la funció d'obrir-se i tancar-se pels dos costats. Expliquem la irracionalitat com una alteració que es manifesta en forma de depressió, ansietat, angoixa o estrès. Ens inventem termes inexpressius i inútils, com ara: la síndrome subjectiva de sobrecàrrega. El poder del símptoma ens impedeix veure el veritable mal, la profunda malaltia de l'individu. La mateixa malaltia que pateix la societat que hem creat: l'escassa resistència a la frustració, a la intolerància i al desig no satisfet. Avui tots hem de destacar. Ser algú equival a distingir-se, no a través de l'esforç, de la persistència o de la intel·ligència. Ser algú és sobresortir en un segon de glòria, efímer i consumit en la immediatesa de la atemporalitat més insostenible. En aquesta enorme "foguera de les vanitats, en la qual Tom Wolfe relata el joc d'aparences que mou les societats benestants. Una competició absurda expressada metafòricament en pel·lícules d'èxit com "els jocs de la fam", en els quals tant o més important que guanyar és no perdre, encara que sigui a costa d'aniquilar l'altre. Ningú està disposat a perdre i per tant, qualsevol pot esdevenir un depredador, un ésser abjecte, un assassi o un engendrador de violència. En definitiva un ésser "amoral".

En la societat de la protecció, de la seguretat i el control, un només es pot sorprendre d'allò en el què vol ser sorprès. L'atzar, el risc i sobretot el mal, com a demostració palpable de la llibertat d'elecció, està avui en desús. No hi ha límits a les aspiracions del propi jo: "tots són els cridats i tots volen ser els elegits". Ningú està disposat a renunciar als seus somnis, als seus desitjos, a les seves fantasies. Ningú està disposat a transitar pel camí del dolor, del sofriment o de la dificultat. Tan sols una malaltia: en aquest cas el càncer ens obliga a aturar-nos i a mirar-nos. Tan sols el càncer ens interpel·la directament i ens exigeix respostes personals. El càncer ens confronta amb el mal. Amb aquest mal que nosaltres hem pretès negar, allunyant-lo de les nostres vides, en una actitud infantil que reproduïx el gest d'amagar-se dels altres, tapant-se la cara amb les mans; no volent veure. Baudelaire ens ho llança a la cara en les "flors del mal". Déu i el Dimoni, Eros i Tàntos.

Hi ha un cansament envellit. Un envelliment que no té cap relació amb l'edat, sinó amb la pèrdua de l'experiència personal. Amb la pèrdua del relat. No hi ha res a dir ni res a fer, a part de aparentar una jovialitat impostada. La idealització de la vellesa com a estat de serenitat i saviesa ha donat pas a una vellesa inútil, conservada en formol, apartada, en la seva visió menys excelsa, dels corrents de la moda. Una vellesa reclosa en centres penitenciaris, en els quals la penitència és esperar l'arribada de la mort. Aquesta cara fosca és apartada de la mirada de la modernitat. Però aquest avorriment existencial també envelleix als joves, sotmesos a l'imperi de la vulgaritat, de l'aparença, de la moda. Allunyats del poder viuen disgregats, pendants d'una revolució que mai arriba, immersos en la guerra del dia a dia. Una subsistència dura governada sempre pels mateixos poders. La revolució ens fa por, perquè tota revolució és una entropia, un caos que ens mou i ens trasbalsa.

De la mateixa manera que creem projectant el nostre poder en l'objecte creat, així ens curem, projectant la força de l'ànima sobre el mal. Una lluita terrible en la què sempre hi ha un vencedor: el bé. El bé que li fem a la vida, quan som i fem el que ens demana, perquè viure és donar respostes sinceres. La resta és un succedani, un simulacre de vida, viscuda en els aparadors de la moda, en les xarxes socials, en la immediatesa d'un jo poc disposat a fusionar-se amb l'altre.

Les persones emmalaltim de la mateixa manera que emmalalteix la societat en la què vivim. Ens sorprèn el que passa com si fos aliè a nosaltres. Ens sorprèn emmalaltir, perquè ens creiem invulnerables, tocats per la gràcia d'un déu, del qual hem renegat, sense adonar-nos que una malaltia és una pregunta que busca una resposta. La medicina ens ajuda però la resposta només pot ser personal. La curació comporta la superació dels estats del jo; aquestes presons excloents que en forma de guetos, adornats amb excelses tecnologies, ens mantenen presoners, en la mateixa caverna que Plató va descriure fa gairebé 2.500 anys.

